

Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) beleid

Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica

1. De Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)

De Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) is een landelijk erkend onderwijscertificaat dat docenten de gelegenheid biedt om reeds aanwezige competenties zichtbaar te maken en erkend te krijgen. Een BKO traject ondersteunt de docent bij het reflecteren op het eigen onderwijs en zich verder te ontwikkelen in hun rol als docent. Binnen de UvA heeft het College van Bestuur in de prestatieafspraken met de faculteiten vastgelegd dat 90% van het onderwijzend personeel in 2014 een BKO certificaat in bezit heeft.

Voor het behalen van het BKO certificaat moet een docent aantonen te voldoen aan de vijf docentcompetenties, die landelijk zijn vastgelegd.

1. Professionele houding
2. Ontwerpen van onderwijs
3. Uitvoeren van onderwijs
4. Begeleiden van (individuele) studenten
5. Organiseren van onderwijs

Een toelichting op de basiscompetenties is te vinden in bijlage 1.

2. Kader

2.1 Uitgangspunten

Het BKO traject aan de FNWI is vormgegeven op basis van de volgende uitgangspunten:

- de omvang van het traject is afhankelijk van ervaring in de verschillende docentcompetenties van het BKO profiel
- een aanbevolen minimum invulling van het programma voor iedere docent, bestaande uit een onderwijsdossier met een aantal vaststaande onderdelen
- de verdere invulling van het programma sluit zoveel mogelijk aan op de onderwijspraktijk van de deelnemende docent en wordt tijdens een intakegesprek vastgelegd
- expliciete aandacht voor coaching en ondersteuning op het gebied van onderwijs ontwerpen en toetsing; hiermee wordt geanticipeerd op de doelstellingen vanuit studiesucces en de (instellings)accreditatie
- coaching is volledig losgekoppeld van de beoordeling van docenten

2.2 Doelstelling

Het aantonen of (verder) verwerven van de beoogde competenties.

2.3 Doelgroep

2.3.1. Aanstellig

Het behalen van het BKO certificaat is verplicht voor iedere onderwijsgevende in de functie van hoogleeraar, UHD, UD en docent 1,2 of 3 met een vaste aanstelling of tijdelijke aanstelling voor meer dan een studiejaar bij de FNWI met een taakomvang van 0,4 fte of groter. Deelname aan het BKO traject staat ook open voor medewerkers binnen faculteit met een andere aanstelling of onderwijsgevend van buiten de faculteit, die een significante onderwijstaak (> 60 uur/jaar) hebben binnen een of meerdere FNWI opleidingen.

2.3.2 Onderwijservaring

Voor deelname aan het BKO traject is het van belang dat een docent ruime ervaring heeft in het geven van verschillende soorten onderwijs en een voldoende zelfstandige onderwijstaak heeft binnen een of meerdere opleidingen. Dit is noodzakelijk om de verschillende docentcompetenties te kunnen bewijzen. Richtlijnen die de FNWI hanteert voor deelname aan het BKO traject:

- een cursus (mede) hebben ontworpen of in grote mate hebben aangepast
- een of meerdere cursussen voor een groot deel hebben gegeven
- onderwijs gegeven hebben in verschillende settings / onderwijsvormen
- meerdere studenten individueel begeleid hebben bij een onderzoeksproject, scriptie of afstudeeronderzoek

Kandidaten die (nog) niet voldoende onderwijservaring hebben opgedaan voor deelname aan het BKO traject en wel een significante onderwijstaak krijgen, wordt geadviseerd om eerst voldoende onderwijs vliegrepen te maken.

2.4 Bestuurlijke en organisatorische inbedding

- de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor het BKO traject ligt bij de portefeuillehouder onderwijs
- de operationele verantwoordelijkheid is belegd bij het Education Service Centre
- de onderzoeksdirecteuren zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de BKO doelstelling voor wat betreft het eigen instituut en ondernemen gepaste actie richting docenten, die niet voldoen aan de inspanningen of kwaliteitseisen van de BKO
- de onderwijsdirecteuren zijn verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking van het BKO traject en adviseren directie en onderzoeksdirecteuren over de betekenis en mogelijke consequenties voor een docent van het (niet) behalen van het BKO certificaat
- de directeur bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor de inbedding van het BKO traject in het HRM-beleid en –instrumentarium en het ontwikkelen van loopbaanbeleid op het gebied van onderwijs, waarbij BKO kan worden beschouwd als een startpunt
- de decaan benoemt de leden van de BKO Toetsingscommissie voor een bepaalde periode
- de BKO Toetsingscommissie beoordeelt de dossiers en is bevoegd tot het voordragen van de kandidaten voor certificering
- de certificering wordt gedaan door de decaan van de FNWI en de LEARN! Academy die door de UvA is aangewezen als het BKO kwaliteitszorgorgaan. De LEARN! Academy maakt deel uit van het VU Universitair Centrum voor Gedrag en Bewegen.

3. Het traject

3.1 Samenstelling programma

De FNWI heeft gekozen voor een programma waarin de praktijksituatie van docenten en onderlinge uitwisseling van ervaring centraal staat. Onderdelen die in principe door iedere deelnemer worden gevolgd of uitgevoerd zijn:

1. Samenstellen van het onderwijsdossier incl. de vragenlijst: dit dossier vormt de basis voor beoordeling van de docent door de BKO Toetsingscommissie
2. Voeren van een intakegesprek > vastleggen opleidingsplan
3. Bijwonen van de startbijeenkomst
4. Schrijven van een reflectieverslag op een door hem/haar gegeven college, op basis van een video-opname, lesobservatie door een collega en evaluatie onder studenten
5. Observeren van een college door een collega en feedback geven

Afhankelijk van het bewijsmateriaal in het BKO dossier en/of interesses van de individuele docent kan bovenstaand programma worden aangevuld met het volgen van diverse workshops of het ondergaan van een coachingstraject, waarbij gewerkt wordt aan de ontwikkeling van een of meer competenties. Binnen het lopende BKO traject wordt veel aandacht besteed aan het

onderwijsontwerpen en toetsing om de expertise hierover onder docenten te vergroten en de onderwijskwaliteit bij de FNWI als geheel te verbeteren.

3.2 Planning en organisatie

- per jaar zijn er twee startmomenten, aan het begin van iedersemester.
- de groepsgrootte is maximaal 40 deelnemers per periode
- de meeste docenten ronden hun BKO traject tussen 6 en 12 maanden na de start af.

3.3 Verkorte variant

Een docent kan een verzoek indienen tot vrijstelling van het traject, wanneer hij/zij verwacht op basis van onderwijservaring en eerder afgeronde scholing de vereiste competenties voldoende te kunnen aantonen in het onderwijsdossier. Tijdens een intakegesprek wordt met de docent besproken of voordracht van het dossier aan de BKO Toetsingscommissie verantwoord is.

4. Uitvoering – het BKO team

De uitvoering van het traject is in handen van het BKO team, dat bestaat uit de projectleider, de BKO coördinator, secretariële ondersteuning en (externe) trainer-coaches. Bij het team zijn de volgende taken belegd:

- de werving van en communicatie met deelnemers (via de onderzoeksdirecteuren)
- de logistiek en praktische organisatie van het traject
- het voeren van de intakegesprekken
- het vaststellen en (gedeeltelijk) uitvoeren van inhoudelijke workshops & coaching
- het waarborgen van de kwaliteit van bijeenkomsten, materiaal en begeleiding van docenten
- het faciliteren van deelnemers aan het traject
- het informeren van stakeholders binnen de faculteit
- het signaleren van knelpunten binnen het traject en aandragen van mogelijke oplossingen
- het voordragen van leden voor de BKO Toetsingscommissie aan de decaan
- het ondersteunen van de BKO Toetsingscommissie bij de uitvoering van haar taken
- het evalueren van het BKO traject en effectmeting onder deelnemers

Het BKO team is nadrukkelijk niet betrokken bij de beoordeling van de deelnemers.

5. Beoordeling: de BKO Toetsingscommissie

5.1 Bevoegdheid

De BKO Toetsingscommissie beoordeelt of het bewijsmateriaal in het BKO dossier van de kandidaat de docentcompetenties voldoende aantoont en of een docent wordt voorgedragen voor certificering.

5.2 Samenstelling

De leden van de Toetsingscommissie worden voor een vastgestelde termijn (1-3 jaar) benoemd door de decaan van de faculteit. De samenstelling van de commissie kan variëren, maar bestaat minimaal uit:

- een voorzitter, bij voorkeur een (voormalig) onderwijsdirecteur
- een gecertificeerd assessor met achtergrond in didactiek van een van de bètawetenschappen
- een assessor van de certificerende instelling, te weten LEARN! Academy
- een ambtelijk secretaris

Gezien het aantal dossiers dat de komende twee jaar beoordeeld zal moeten worden, kan de commissie op termijn aangevuld worden met onderwijsgevende(n) vanuit de faculteit, die in het bezit is/zijn van een BKO certificaat.

5.3 Werkwijze

De docent is verantwoordelijk voor de volledigheid en kwaliteit van zijn/haar BKO dossier en geeft aan de BKO coördinator door wanneer het dossier kan worden aangeboden aan de BKO Toetsingscommissie.

5.4 Planning

De commissie komt maximaal vier maal per jaar bij elkaar om dossiers te bespreken en te beoordelen op ruim van tevoren vastgestelde data. Het is niet mogelijk om een dossier op een ander moment dan bij de vergadering van de commissie te beoordelen, bijvoorbeeld voor een versnelde certificering, ook niet in geval van een aanstaande bevordering van een docent.

Bijlage 1: Competentieprofiel BKO

Het competentieprofiel van de BKO is onderverdeeld in vijf deelgebieden die verschillende aspecten van docentschap aan de universiteit raken.

Professionele houding

De professionele houding van een docent is de basis van zijn/ haar functioneren als vakspecialist, daarom staat deze als eerst genoemd. Deze kenmerkt zich door:

- enthousiasme voor het vak
- respect, belangstelling en waardering voor de inbreng van de individuele student
- gerichtheid op het leerproces van studenten
- gerichtheid op de eigen verantwoordelijkheid van studenten
- tijd voor, en laagdrempeligheid in contact met, studenten
- verantwoordelijkheidsgevoel voor, en leiderschap over, het onderwijs en het eigen functioneren
- reflectie op het eigen handelen als docent
- staat open voor feedback van anderen
- werk maken van je eigen professionele ontwikkeling
- gerichtheid op het bevorderen van een wetenschappelijk-kritische houding en het probleemoplossend vermogen bij de student
- gerichtheid op handhaving van het academisch niveau
- overzicht over het curriculum en in staat om studenten wegwijs te maken in de onderwijsorganisatie

Ontwerpen van onderwijs

Ontwerpen van onderwijs is een belangrijk taakgebied dat met name bestaat uit het ontwerpen van een krachtige leeromgeving met de daarbij behorende studeeractiviteiten, werkvormen, leermiddelen, studiemateriaal en ICT in het onderwijs. De docent is in staat om:

- de onderwijsvisie van de FNWI en de doelstellingen van het onderwijs als uitgangspunt te nemen bij de ontwikkeling van zijn onderwijsonderdeel
- de onderwijsmodule als geheel te overzien en de plaats binnen het onderwijsprogramma te begrijpen
- een krachtige leeromgeving te ontwerpen, met effectieve en motiverende studeeractiviteiten, werkvormen, leermiddelen, studiemateriaal en multimedia
- onderwijsdoelen, verschillende werkvormen en toetsen in samenhang te ontwikkelen
- zijn onderwijs te (laten) evalueren en bij te stellen op basis van de evaluatiegegevens

Uitvoeren van onderwijs

De docent is in staat om:

- in te spelen op de beginsituatie van studenten en de daarin voorkomende variatie
- voor het specifieke onderwijs relevante, voor de student motiverende en onderwijskundig verantwoorde werkvormen te hanteren
- de interactie binnen het groepsproces te begeleiden en te optimaliseren
- in te spelen op feedback en interesses van studenten
- individuele studentprojecten, presentaties van studenten, studieopdrachten en werkstukken effectief te begeleiden en te beoordelen
- op heldere wijze te communiceren met studenten

Begeleiden van studenten

De docent is in staat om:

- verschillende begeleidingstijlen te hanteren, afhankelijk van de leerstijl of strategieën van de student
- individuele studentprojecten, stages, (doctoraal)scripties en afstudeeronderzoeken te begeleiden en te beoordelen
- de individuele student adequaat door te verwijzen naar andere functionarissen, zoals studieadviseurs
- studenten constructieve feedback te geven

Organiseren en uitvoeren van onderwijs

De docent is in staat om:

- het eigen werk zo in te richten dat er voldoende ruimte is om op een verantwoorde wijze de onderwijstaak te vervullen
- een constructieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het onderwijs, deel te nemen en/of leiding te geven aan commissies of werkgroepen, beheer- en bestuurstaken uit te voeren
- goed met collega's te communiceren
- in teamverband samen te werken
- verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar rol in het team